

Notat

MILJØMINISTERIET

Miljøstyrelsen

Klima
DH
j.nr. MST-339-00013
Den 13. september 2007

GRUNDNOTAT til FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens "Grønbog om tilpasning til klimaændringerne – hvad kan der gøres på EU-plan"

KOM(2007) 354 endelig

1. Status

Kommissionen vedtog den 29. juni 2007 grønbogen "Tilpasning til klimaændringerne – hvad kan der gøres på EU-plan", som er fremsendt af Rådet (miljø) den 3. juli 2007. Grønbogen er Kommissionens første politiske initiativ vedr. tilpasning til klimaændringerne og komplementerer EU's øvrige klimapolitiske målsætning for reduktion af udledningen af drivhusgasser.

Grønbogen blev lanceret på en konference for alle relevante aktører den 3. juli i Bruxelles. Grønbogen stiller 28 nøglespørgsmål, som dels blev forsøgt besvaret på konferencen dels vil indgå i den debat, der nu starter i medlemslandene.

Kommissionen har udsendt grønbogen i offentlig høring indtil 30. november 2007.

2. Formål og indhold

Formålet med Grønbogen er at sætte gang i en offentlig debat og at sætte fokus på klimaændringer, som allerede finder sted. Med henvisning til konklusionerne i Stern-rapporten og IPCC's 4. vurderingsrapport, er det yderligere hensigten at få de europæiske regeringer til at påtage sig et ansvar for tilpasning så tidligt som muligt.

Indledningsvis beskriver Grønbogen konsekvenserne af klimaændringerne dels globalt dels i Europa efterfulgt af en oversigt over de mest sårbare områder i Europa, som er:

- Det sydlige Europa og hele Middelhavsområdet pga. stigende temperaturer og mindre nedbør
- Bjergrige områder og i særlig grad Alperne pga. hurtigere afsmeltning af sne og dermed ændring af afstrømningen i floderne
- Kystområder pga. havniveaustigning og dermed øget risiko for stormflod
- Tætbefolkede floddeltaområder pga. kraftige regnskyl og dermed øget risiko for oversvømmelse
- I Skandinavien med mere nedbør primært i form af regn i stedet for sne
- Det arktiske område, hvor temperaturændringer vil slå kraftigst igennem.

Klimatilpasning vil komme til at foregå på alle niveauer: nationalt fx i forhold til diger, beredskab, regionalt fx i forhold til planlægning og på lokalt niveau fx kommuner, de enkelte landmænd og øvrige borgere. Selvom en "one-size-fits-all" tilgang, som Grønbogen beskriver, ikke er at foretrække i forhold til klimatilpasning, så vil der være fordele ved en integreret og koordineret tilgang til klimatilpasning også på EU-niveau.

Grønbogen peger på følgende fire overordnede initiativer:

1. *Tidlig handling i EU - Udvikling af klimatilpasningsstrategier på de områder, hvor vi har nok viden med henblik på at identificere den mest omkostningseffektive allokering af ressourcer gennem EU's generelle politik, sektorpolitikker og tilgængelige fonde.*

Ved implementering og justering af eksisterende EU-lovgivning og politikker skal der tages højde for klimaændringerne. Ligeledes skal klimatilpasning integreres i EU's eksisterende støtteprogrammer og om nødvendigt skal der udvikles ny politik, hvor Grønbogen som eksempel nævner fastsættelse af byggenormer og introduktion af nye afgrøder inden for land- og skovbrug.

2. *Integrere klimatilpasning i EU's eksterne aktiviteter - opbygge nye regionale alliancer og partnerskaber, herunder styrket koordinering med EU's naboer og internationale organisationer.*

Inden for rammerne af UNFCCC vil EU integrere klimatilpasning i de nationale udviklingsprogrammer fx gennem NAPA, *National Adaptation Programmes of Action* og det 5-årige *Nairobi Work Programme*, ligeledes i forbindelse med midtvejsevaluering af EU's *Action Plan on Climate Change and Development* i 2010. Samtidig vil Kommissionen øge dialogen med udviklingslandene ved opbygning af *Global Climate Change Alliance*, hvor 50 mio EUR er øremærket i perioden 2007-2010.

3. *Udfylde videnbehov om klimatilpasning gennem EU's forskningsprogrammer - styrke integrationen af forskningsresultater i politik og praksis samt udveksling af viden.*

Inden for rammerne af det 7. rammeprogram for forskning (2007-13) er der afsat midler til forskning i klimatilpasning. Målet er at fremme en integreret, tværfaglig og holistisk tilgang, som internaliserer de miljøomkostninger, der følger af ødelæggelsen af fysiske og biologiske systemer. Der er identificeret en række konkrete forskningsbehov, behov for nye data og bedre anvendelse af informationssystemer, som bedre sikrer velfunderede politiske beslutninger.

4. *Inddrage myndigheder, erhvervsliv og borgere i udarbejdelsen af koordinerede og integrerede klimatilpasningsstrategier – bl.a. ved at etablere en europæisk rådgivende gruppe på klimatilpasningsområdet under ECCP.*

Tilpasning vil fordre en markant omstrukturering i en række sektorer, herunder medføre inddragelse af en række ekspertgrupper i en bredt anlagt høringsproces. Rådgivergruppen forventes at fremlægge sin første rapport medio 2008, som vil danne grundlag for Kommissionens meddelelse om tilpasningsforanstaltninger, der skal foreligge ultimo 2008.

3. Europa Parlamentets udtalelser

Foreligger endnu ikke

4. Nærhedsprincippet

Da der er tale om en grøn bog, er en vurdering af nærhedsprincippet ikke relevant. Såfremt grøn bogen eventuelt udmøntes i konkrete forslag vil der i denne forbindelse ske en vurdering

5. Konsekvenser for Danmark

Grønbogen har ingen umiddelbare lovgivningsmæssige, økonomiske eller miljømæssige konsekvenser, da der er tale om et debatoplæg, der alene indbyder til at afgive et høringssvar til Kommissionen. Når Kommissionen efterfølgende forventes at fremlægge forslag på de i grøn bogen

omtalte områder, vil der i forbindelse hermed blive gennemført en vurdering af forslagernes konsekvenser for Danmark.

6. Høring

Grønbogen er udsendt i høring til en kreds af berørte interessenter med frist til 15. oktober 2007. Et notat om grønningen vil endvidere blive forelagt EU-miljøspecialudvalget.

7. Forhandlingssituationen og andre landes holdninger

Efter lanceringen den 3. juli har Kommissionen udsendt grønningen i offentlig høring indtil 30. november 2007. I høringsperioden vil der blive afholdt fire regionale workshops i henholdsvis Helsinki, London, Lissabon og Budapest, hvor forslag og spørgsmål rejst i Grønbogen vil blive diskuteret ud fra en regional synsvinkel. Der foreligger ikke på nuværende tidspunkt konsoliderede udmeldinger fra andre medlemslande om deres holdninger til grønningen.

Resultaterne af høringen vil indgå i Kommissionens videre arbejde med klimatilpasningsforanstaltninger, formentlig med udgangen af 2008.

8. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt positiv overfor Kommissionens grønning.

Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens tilgang til klimatilpasning om, at det er vigtigt at få skabt opmærksomhed om nødvendigheden af, at der sker en tilpasning til klimænderingerne. Sættes der ind på et tidligt stadium på de rette områder, forventes dette at ville medføre økonomiske fordele, fordi de potentielle skader hermed kan foregribes og truslerne overfor økosystemer, sundhed, økonomisk udvikling, ejendom og infrastruktur reduceres.

Der vil i forbindelse med de klimænderinger Danmark vil komme til at opleve skulle ske en løbende tilpasning af de berørte områder i samfundet.

Linien i grønningen er meget lig den linie, der er lagt i den danske klimatilpasningsstrategi, nemlig at en tidlig indsats vil omfatte 1) integration af klimatilpasning i forbindelse med ændringer af eksisterende lovgivning og kommende lovgivning og politik, 2) udbygning af viden grundlaget gennem integreret klimaforskning og endelig 3) inddragelse af borgere, myndigheder og erhvervsliv, der sikrer den brede forankring, der er nødvendig for, at tilpasningen sker rettidigt og tillige på lokalt niveau. Den danske klimatilpasningsstrategi vil danne grundlag for Regeringens hørings svar.